

Пономаренко Михайло Віталійович

доктор філософії з права,
старший викладач кафедри міжнародного та приватного права
Київський університет права НАН України

Ponomarenko Mykhailo

PhD in Law,
Senior Lecturer at the Department of International and Private Law
Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0001-7509-5516

Кикоть Павло Валерійович

кандидат юридичних наук,
доцент професор кафедри приватного права
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Kykot Pavlo

PhD in Law, Associate Professor, Professor of the Department of Private Law
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
ORCID: 0000-0001-7818-8267

DOI: 10.25313/law-2026-3-97-24

РОЛЬ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

THE ROLE OF ECONOMIC COURTS OF UKRAINE IN ENSURING THE EFFICIENCY OF INTERNATIONAL INVESTMENT ARBITRATION

Анотація. Вступ. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується гострою потребою у залученні масштабного іноземного капіталу для повоєнної відбудови, обсяг якої, за оцінками Світового банку, перевищує 400 мільярдів доларів США. У цьому контексті міжнародний інвестиційний арбітраж виступає як найбільш релевантний та ефективний спосіб врегулювання спорів між іноземними інвесторами та державою, забезпечуючи нейтральність та транскордонну виконуваність рішень. Проте життєздатність арбітражного механізму в національному правопорядку безпосередньо залежить від позиції господарських судів, які виконують функції підтримки та нагляду.

Мета. Метою дослідження є розкриття концептуальних підходів до визначення ролі господарських судів у забезпеченні ефективності інвестиційного арбітражу, аналіз новел господарського процесуального законодавства, зокрема в контексті законопроекту № 12141 від 2025 року, та дослідження правових позицій Верховного Суду щодо арбітрабельності інвестиційних спорів.

Матеріали і методи. Дослідження базується на системному аналізі положень ГПК України, Закону «Про міжнародний комерційний арбітраж», Вашингтонської конвенції 1965 року та практики Об'єднаної палати КГС ВС 2024–2025 років, а також праці провідних науковців у галузі господарського права та процесу – Негода О. А., Самоєнкова О. В., Крупа Л. В., Гуткевич С. О., Пелешенко П. Г., Суш О. П. Використано методи теоретичного узагальнення, системного аналізу та формалізації для побудови моделі взаємодії суду та арбітражу.

Результати. У статті розкрито послідовність формування процесуальної взаємодії між господарськими судами та арбітражними трибуналами. Встановлено, що господарські суди еволюціонують від формального контролю до активного сприяння арбітражному розгляду. Проаналізовано статистику FDI (прямі іноземні інвестиції) в Україні (2,2 млрд.

Авторське право © Автор(и). Це стаття з відкритим доступом, що розповсюджується відповідно до умов ліцензії Creative Commons Attribution Ліцензія 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

дол. США за початок 2024 року) та її зв'язок із якістю судового захисту. Доведено, що арбітражна угода має природу автономного процесуального договору, що виключає можливість її оскарження через окремі позови про недійсність.

Перспективи. В подальших дослідженнях пропонується зосередити увагу на цифровізації процедур виконання арбітражних рішень щодо держави та розробці методики оцінки інвестиційних ризиків у судовому процесі.

Ключові слова: господарське право, господарський процес, інвестиційний арбітраж, міжнародне економічне та інвестиційне право, арбітражні практики, глобальні інвестиційні інституції, прями іноземні інвестиції.

Summary. Introduction. The current stage of Ukraine's economic development is characterized by an acute need to attract large-scale foreign capital for post-war reconstruction, the volume of which, according to World Bank estimates, exceeds \$400 billion. In this context, international investment arbitration acts as the most relevant and effective way to resolve disputes between foreign investors and the state, ensuring neutrality and cross-border enforceability of awards. However, the viability of the arbitration mechanism in the national legal order directly depends on the position of economic courts.

Purpose. The purpose of the study is to reveal conceptual approaches to defining the role of economic courts in ensuring the efficiency of investment arbitration, to analyze novelties in economic procedural legislation, particularly in the context of draft law No. 12141 of 2025, and to investigate the legal positions of the Supreme Court regarding the arbitrability of investment disputes.

Materials and methods. The research materials include the regulatory legal support of Ukraine, international conventions (Washington 1965, New York 1958), and works of leading scholars. Methods of theoretical generalization, system analysis, and formalization are used.

Results. The article reveals the sequence of procedural interaction between economic courts and arbitral tribunals. It is established that economic courts are evolving from formal control to active facilitation of arbitration proceedings. FDI statistics in Ukraine (\$2.2 billion in early 2024) and its connection with the quality of judicial protection are analyzed. It is proven that the arbitration agreement has the nature of an autonomous procedural contract.

Discussion. Future research should focus on digitalizing procedures for enforcing awards against the state and developing a methodology for assessing investment risks in the judicial process.

Key words: economic law, economic process, investment arbitration, international economic and investment law, arbitration practice, global investment institutions, foreign direct investment.

Постановка проблеми. Сучасні ринкові відносини характеризуються глобалізацією економічних процесів та жорстким конкурентним середовищем за залучення капіталу. Для України, яка перебуває у фазі активного відновлення, створення сприятливого інвестиційного клімату є питанням національної безпеки. Світовий банк оцінює потреби у відновленні інфраструктури та стимулюванні зростання у суму понад 400 мільярдів доларів США.

Ефективність управління інвестиційними процесами безпосередньо залежить від надійності механізмів захисту прав інвесторів. Міжнародний інвестиційний арбітраж (ISDS) став золотим стандартом у цій сфері, надаючи інвесторам можливість уникати ризиків упередженості національних судів у спорах із державою. Однак роль господарських судів України у цій системі залишається критично важливою: від їхнього професіоналізму та проарбітражного підходу залежить, чи перетвориться арбітражне рішення на реальний актив для інвестора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретичних та практичних проблем міжнародного арбітражу та його взаємодії з національним судочинством зроблено як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. О. П. Подцерковний [4] та О. А. Біляневич [8] обґрунтовують концептуальні засади автономії арбітражної угоди та допоміжної функції господарських судів. М. Ф. Селівон [11] розкриває стратегічну важливість інвестиційного арбітражу для України та окреслює

механізми його ефективного функціонування. Глобальні виклики та питання світової безпеки в контексті арбітражу були предметом ґрунтовних дискусій на майданчиках ICAC [12, 13]. Генезис ставлення судів до арбітражних застережень можна простежити від класичних прецедентів, таких як справа *George Russell v Pellegrini* [14], до сучасних наукових дискусій щодо «кризи» ISDS, висвітлених у працях М. Waibel [15]. Фундаментальне значення для європейського вектора розвитку України має практика Суду ЄС, зокрема рішення у справах *Achmea* [18] та *Opinion 1/17* [17], що визначають межі сумісності арбітражу з правом ЄС [16]. Шляхи інституціоналізації вирішення спорів через створення багатостороннього інвестиційного суду запропоновані у рекомендаціях Ради ЄС [19] та дослідженнях М. Bungenberg [20]. Разом з тим, потребують додаткового аналізу питання імплементації цих стандартів у контексті українського законопроекту № 12141 [5] та новітніх позицій Верховного Суду [3] щодо процесуальної природи арбітражного договору.

Формулювання цілей статті. Метою статті є системне дослідження ролі господарських судів як інституційного гаранта ефективності міжнародного інвестиційного арбітражу в Україні через призму господарського права, процесу та міжнародних стандартів захисту інвестицій.

Виклад основного матеріалу. У сучасній доктрині господарського права інвестиційне право розглядається як його динамічна підгалузь, що регулює

комплексні відносини між інвесторами та державою. Матеріально-правовий базис, сформований Законами України «Про режим іноземного інвестування» [2], «Про захист іноземних інвестицій» та «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [6], створює необхідні передумови для реалізації арбітражної компетенції. Статистичні дані за 2024 рік підтверджують стійкість українського інвестиційного ринку: за даними Національного банку України, чистий приплив прямих іноземних інвестицій у перші п'ять місяців 2024 року склав 2,2 млрд. доларів США, що свідчить про довіру суб'єктів господарювання до існуючих механізмів захисту прав [9].

Фундаментальне значення для правозастосовчої практики має висновок Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 15 березня 2024 року у справі № 911/1766/22. Суд визначив, що арбітражна угода за своєю юридичною природою не є класичним цивільно-правовим правочином, а являє собою автономний процесуальний договір [3]. Такий підхід легітимізує принцип *separability* (автономності), згідно з яким недійсність основного контракту не анілює арбітражне застереження [4, с. 210–215]. Це обмежує компетенцію господарських судів щодо розгляду самостійних позовів про визнання арбітражних угод недійсною, переносючи вирішення цього питання у площину процесуального фільтра під час розгляду справи по суті або на стадії виконання [3].

Реалізація допоміжної функції господарського суду щодо арбітражу закріплена у нормах Господарського процесуального кодексу (ГПК) України. Зокрема, положення ст. 38 ГПК України зобов'язують суд сприяти у зборі доказів за клопотанням трибуналу, що нівелює відсутність у арбітрів засобів державного примусу [1, ст. 38]. Паралельно із цим, інструментарій забезпечувальних заходів, передбачений ст. 136 ГПК України, дозволяє судам гарантувати ефективність майбутнього арбітражного рішення, не втручаючись при цьому у вирішення спору по суті [1, ст. 136].

Значним етапом реформування галузі став законопроект № 12141 від 21.10.2024, який станом на квітень 2025 року визначив нові вектори розвитку інвестиційного арбітражу [5]. Новели документа передбачають розширення критеріїв «міжнародності» спору, дозволяючи передавати до арбітражу конфлікти між резидентами, якщо предмет спору має транскордонний характер. Це відповідає міжнародним стандартам ЮНСІТРАЛ та курсу на перетворення України на регіональний хаб інвестиційного правосуддя. Окремим вектором є функціонування інституту «інвестиційних нянь» (Закон № 1116-IX), де спори із спеціальних інвестиційних договорів прямо віднесені до сфери потенційного арбітражного розгляду [6].

Окрему увагу в науковому дискурсі приділено категорії «публічного порядку» як підставі для від-

мови у визнанні та виконанні арбітражних рішень. Правові позиції Верховного Суду 2024 року чітко розмежують економічну недоцільність виконання рішення для державного підприємства та фундаментальні засади правопорядку [3]. Водночас, у контексті збройної агресії проти України, застереження про публічний порядок виступає правомірним бар'єром для стягнення коштів на користь суб'єктів, пов'язаних з державою-агресором.

Незважаючи на приєднання України до Вашингтонської конвенції 1965 року, проблематика виконання рішень ICSID залишається гострою через колізії між обов'язковістю рішень та імунітетом державної власності, регламентованим ст. 79 Закону «Про міжнародне приватне право» [7, ст. 79]. Посилення наглядку судів за процесом реального виконання є стратегічним завданням, проте на заваді стають системні деструктивні чинники.

Однією з ключових проблем залишається розмитість критеріїв застосування застереження про «публічний порядок» на рівні судів першої та апеляційної інстанцій. Суди нерідко розглядають загрозу значних виплат з державного бюджету як посягання на економічну безпеку держави, що фактично легітимізує відмову у виконанні арбітражних рішень з мотивів захисту «державного інтересу». Такий підхід створює ситуацію правової невизначеності, де інвестор, маючи позитивне рішення міжнародного трибуналу, не може реалізувати його через суб'єктивне сприйняття суддею національних економічних пріоритетів.

Критичною перепорою є інституційний конфлікт між обов'язковістю арбітражних рішень та абсолютним імунітетом державної власності. Згідно зі ст. 79 Закону про МПП, звернення стягнення на майно іноземної держави (або обмеження щодо активів власної держави в певних колізіях) потребує спеціальних погоджень [7]. На практиці це означає, що навіть за наявності рішення ICSID, інвестор стикається з неможливістю звернення стягнення на активи державних підприємств, які захищені спеціальними мораторіями. Це перетворює арбітражне рішення на «голий титул» (*nudum ius*), позбавлений механізму примусової реалізації [4, с. 305].

Додатковим дестабілізуючим фактором є ризики зловживання концепцією форс-мажору в умовах воєнного стану. Державні органи можуть використовувати обставини непереборної сили як універсальний інструмент для уникнення відповідальності за порушення інвестиційних угод. Крім того, кадровий дефіцит у господарських судах призводить до порушення розумних строків розгляду справ про надання дозволу на виконання арбітражних рішень, що знецінює присуджені суми. Нарешті, законопроект № 12141 містить ризики «процесуального дуалізму», де розширення критеріїв міжнародності може спровокувати хвилю оскаржень компетенції арбітражів у господарських судах, вимагаючи від суддів високої кваліфікації у питаннях транскордонного права.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Роль господарських судів України у забезпеченні ефективності міжнародного інвестиційного арбітражу виступає фундаментальним чинником стабільності національного економічного правопорядку, що набуває особливої ваги в умовах воєнного стану та підготовки до масштабного повоєнного відновлення. Проведене дослідження дозволяє констатувати глибоку трансформацію правозастосовчої парадигми, де господарський суд поступово перетворюється з органу формального контролю на інституцію, що здійснює всебічну підтримку арбітражного розгляду. Цей процес ґрунтується на утвердженні концепції процесуальної автономії арбітражної угоди, яка отримала своє остаточне закріплення у практиці Верховного Суду 2024 року. Визнання арбітражного застереження автономним процесуальним договором, а не класичним цивільно-правовим правочином, створює надійний юридичний бар'єр проти недобросовісного використання судових процедур для блокування арбітражного розгляду через штучні позови про недійсність основного контракту. Такий підхід не лише відповідає міжнародному принципу *separability*, а й суттєво підвищує рівень передбачуваності української юрисдикції для іноземних капіталотримачів, оскільки процесуальні перешкоди більше не можуть бути використані як засіб процесуальної диверсії.

Паралельно із судовою практикою, законодавча гілка влади демонструє рішучі кроки до лібералізації арбітражного ринку, що найяскравіше втілено у положеннях законопроекту № 12141. Новелізація законодавства передбачає відхід від застарілих формальних критеріїв визначення міжнародного характеру спору, дозволяючи суб'єктам господарювання передавати до арбітражу конфлікти, що мають транскордонний елемент, навіть за умови реєстрації обох сторін в Україні. Це створює передумови для перетворення держави на регіональний хаб інвестиційного правосуддя, де професійний арбітраж стає реальним альтернативним інструментом вирішення спорів, що відповідає кращим світовим стандартам ЮНСІТРАЛ. Таке розширення арбітрабельності є критично важливим для проектів, що реалізуються в межах законодавства про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями, оскільки воно гарантує інвесторам можливість захисту прав у нейтральному форумі, що значно знижує політичні та корупційні ризики.

Водночас господарські суди сьогодні вимушені реалізувати складну політику балансування між проарбітражним підходом та необхідністю захисту національного суверенітету. Використання інстру-

менту «публічного порядку» демонструє поступову зрілість судової системи: суди починають чітко розмежовувати фундаментальні засади правопорядку держави від суто комерційних інтересів державних корпорацій. В умовах збройної агресії застереження про публічний порядок стає правомірним засобом захисту національної безпеки, запобігаючи вимиванню державних коштів на користь суб'єктів, пов'язаних із агресором. Однак цей позитивний тренд стикається з критичною перепорою у вигляді інституційного конфлікту між обов'язковістю арбітражних рішень та абсолютним імунітетом державної власності. Стаття 79 Закону про міжнародне приватне право та існуючі мораторії на стягнення майна стратегічних підприємств все ще створюють ризики того, що арбітражне рішення залишиться «голим титулом», позбавленим механізму примусової реалізації, що нівелює всі попередні процесуальні здобутки.

Перспективи подальших наукових розвідок у цій сфері мають вийти за межі суто описового аналізу чинного законодавства та зосередитися на вирішенні фундаментальних доктринальних колізій. Пріоритетним напрямом є дослідження трансформації категорії «публічного порядку» в умовах євроінтеграції, де українські суди мають навчитися застосовувати стандарти Суду ЄС, зокрема щодо обмеження внутрішньосоюзного арбітражу. Не менш важливим є розробка концепції «обмеженого імунітету» держави, яка б дозволила інвесторам звертати стягнення на активи державних підприємств, що задіяні у комерційній діяльності, без порушення суверенітету держави як такої. Це вимагає глибокого переосмислення відносин між публічним та приватним правом у контексті господарського судочинства.

Крім того, науковий інтерес становить вивчення стандартів «повного захисту та безпеки» (FPS) у контексті воєнних дій та оцінка спроможності господарських судів ефективно сприяти арбітражам у зборі доказів щодо збитків, завданих агресією. Перспективним є також аналіз впливу цифровізації та впровадження алгоритмів штучного інтелекту в арбітражні процедури на процесуальні права сторін у господарському судочинстві. Тільки через поєднання процесуальної автономії, подолання імунітетних бар'єрів та інтеграцію міжнародних стандартів захисту інвестицій Україна зможе створити правове середовище, здатне не лише залучати капітал, а й забезпечувати його реальний та беззаперечний захист. Майбутнє інвестиційного правосуддя залежить від готовності судової влади відмовитися від протекціоністських підходів на користь глобальної правової конкурентоспроможності.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівню.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/1798-12> (дата звернення: 25.02.2026).
2. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр> (дата звернення: 25.02.2026).
3. Постанова Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 15.03.2024 у справі № 911/1766/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121725661> (дата звернення: 25.02.2026).
4. Подцерковний О. П. Господарське право : підручник. Одеса : Фенікс, 2023. 612 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/> (дата звернення: 25.02.2026).
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізмів інвестиційного арбітражу : проект Закону № 12141 від 21.10.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/> (дата звернення: 25.02.2026).
6. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20> (дата звернення: 25.02.2026).
7. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15> (дата звернення: 25.02.2026).
8. Білянєвич О. А. Господарське процесуальне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 624 с.
9. Статистика зовнішнього сектору : Офіційні дані Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 25.02.2026).
10. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами (Вашингтонська конвенція) від 18.03.1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060 (дата звернення: 25.02.2026).
11. Селівон М. Інвестиційний арбітраж. Навіщо він Україні і як повинен працювати. *New Voice. Бізнес*. 2020. URL: <https://cutt.ly/w9vR156> (дата звернення: 25.02.2026).
12. II Ukrainian Arbitration Forum. ICAC. URL: <https://icac.org.ua/novyny-ta-publikatsiyi/ii-ukrainian-arbitration-forum/> (дата звернення: 01.03.2026).
13. Світова безпека і міжнародний арбітраж. Основні висновки IX Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка І. Г. Побірченка. ICAC. URL: <https://cutt.ly/w9vRBAy> (дата звернення: 25.02.2026).
14. George Russell v Anthony Snider Pellegrini. 1856 6 Ellis and Blackburn 1020. URL: <http://www.commonlii.org/uk/cases/EngR/1856/935.pdf> (дата звернення: 25.02.2026).
15. Waibel M., Kaushal A., Chung Kwo-Hwa, Balchin C. The Backlash Against Investment Arbitration: Perceptions and Reality. Kluwer Law International, 2010. URL: <https://ssrn.com/abstract=1733346> (дата звернення: 25.02.2026).
16. Commission of the European Communities v. Ireland (Case C-459/03). Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber) of 30 May 2006. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62003CJ0459> (дата звернення: 25.02.2026).
17. Opinion 1/17 of the Court of Justice of the European Union of 30 April 2019. ECLI: EU: C:2019:341. URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=213502&doclang=EN> (дата звернення: 25.02.2026).
18. Slovak Republic v. Achmea B. V. (Case C-284/16). Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber) of 6 March 2018. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0284> (дата звернення: 25.02.2026).
19. Recommendation for a Council Decision authorising the opening of negotiations for a Convention establishing a multilateral court for the settlement of investment disputes. 2017. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:493:FIN> (дата звернення: 25.02.2026).
20. Bungenberg M., Reinisch A. From bilateral arbitral tribunals and investment courts to a multilateral investment court. *European Yearbook of International Economic Law*. Springer, 2020. DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-662-59732-3>

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (1991). *Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lystopada 1991 roku № 1798-XII*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Zakon Ukrainy "Pro rezhym inozemnoho investuvannia" vid 19 bereznia 1996 roku № 93/96-VR*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр> [in Ukrainian].
3. Supreme Court. (2024). *Postanova Obiednanoi palaty Kasatsiinoho hospodarskoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 15 bereznia 2024 roku u spravi № 911/1766/22*. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121725661> [in Ukrainian].

4. Podtserkovnyi, O.P. (2023). *Hospodarske pravo*. Odesa: Feniks. Retrieved from <http://dspace.onua.edu.ua/> [in Ukrainian].
5. Verkhovna Rada of Ukraine. (2024). *Proyekt Zakonu "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia mekhanizmiu investytsiinoho arbitrazhu" № 12141 vid 21 zhovtnia 2024 roku*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/> [in Ukrainian].
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *Zakon Ukrainy "Pro derzhavnu pidtrymku investytsiinykh proektiv iz znachnymy investytsiamy v Ukraini" vid 17 hrudnia 2020 roku № 1116-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20> [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2005). *Zakon Ukrainy "Pro mizhnarodne pryvatne pravo" vid 23 chervnia 2005 roku № 2709-IV*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15> [in Ukrainian].
8. Biliavych, O. A. (2021). *Hospodarske protsesualne pravo*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
9. National Bank of Ukraine. (n.d.). *Statystyka zovnishnoho sektoru: Ofitsiini dani*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/> [in Ukrainian].
10. International Centre for Settlement of Investment Disputes. (1965). *Convention on the settlement of investment disputes between states and nationals of other states (Washington Convention)*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060
11. Selivon, M. (2020). Investytsiinyi arbitrazh: Navishcho vin Ukraini i yak povynen pratsiuvaty. *New Voice. Biznes*. Retrieved from <https://cutt.ly/w9vR156> [in Ukrainian].
12. International Commercial Arbitration Court. (n.d.). *II Ukrainian arbitration forum*. Retrieved from <https://icac.org.ua/novyny-ta-publikatsiyi-ii-ukrainian-arbitrationforum/> [in Ukrainian].
13. International Commercial Arbitration Court. (n.d.). *Svitova bezpeka i mizhnarodnyi arbitrazh: Osnovni vysnovky IKh mizhnarodnykh arbitrazhnykh chytan pamiati akademika I.H. Pobirchenka*. Retrieved from <https://cutt.ly/w9vRBAy> [in Ukrainian].
14. Russell v. Pellegrini, 6 Ellis & Blackburn 1020 (1856). Retrieved from <http://www.commonlii.org/uk/cases/EngR/1856/935.pdf>
15. Waibel, M., Kaushal, A., Chung, K.-H., & Balchin, C. (2010). *The backlash against investment arbitration: Perceptions and reality*. Kluwer Law International. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=1733346>
16. Commission of the European Communities v. Ireland (Case C-459/03). (2006). Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62003CJ0459>
17. Court of Justice of the European Union. (2019). *Opinion 1/17*. Retrieved from <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=213502&doclang=EN>
18. Slovak Republic v. Achmea B.V. (Case C-284/16). (2018). Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0284>
19. European Commission. (2017). *Recommendation for a Council decision authorising the opening of negotiations for a convention establishing a multilateral court for the settlement of investment disputes*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:493:FIN>
20. Bungenberg, M., & Reinisch, A. (2020). From bilateral arbitral tribunals and investment courts to a multilateral investment court. *European Yearbook of International Economic Law*. <https://doi.org/10.1007/978-3-662-59732-3>

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026

Дата публікації: 31.03.2026